

Leano la rona le re tataisa hore re hlahlobe, re atolose le ho fetoha

Mona re fana ka tihlalo ya hore na dintho tseo re batlang ho di finyella le dintho tse re nolofaletsang ho di finyella ke eng. Ona ke mokgwa oo re hlahisang boleng ka ona bakeng sa ba nang le seabo.

Serumula sa rona leetong lena ke leano la rona la 2015-2025, le thehileng moralo o akaretsang oo ka ona re batlang ho finyella dintho tse itseng tse kgethehileng Moralong wa Tshebetso ya Selemo le Selemo – e leng mmapa o re thusang hore re finyelle dintho tsena.

Ho hlalosa leano la rona

Setshwantshong se latelang, re bontsha kamoo boitsebahatso ba rona (sepheo, toro le se lebeleletsweng ke bao re ba sebeletsang) bo susumetsang leano la rona, bo re tsebisang dintho tseo re batlang ho di finyella ka nako e telele le dintho tse re nolofaletsang ho di finyella. Selemo se seng le se seng, re hlahloba botjha le ho dumellana ka sepheo sa rona sa selemo le selemo seo re se kenyang Moralong wa rona wa Tshebetso ya Selemo le Selemo. Sepheo sena se tsitsisa tataiso e pharaletseng e fanwang bakeng sa ho nka dikgato tse matla tseo ka tsona re hlahisang boleng.

Bona hore na re hlahloba jwang, ho atolosa le ho fetoha

Sehlopha sa NWU se etsang dipatlisiso se kenya letsoho phuputsong ya dinonyana ya matjhaba

Patlisiso ya NWU ka lesedi la diphatsa tsa lefutso tsa mofuta e robong ya dinonyana tsa mofuta wa pharote (genus *Agapronis*) tse fumanehang Afrika le Madagascar e nnile ya kenyeletswa phuputsong e keneletseng ya dinonyana ya matjhaba.

Sena seo re se finyeletseng se tumellanong le toro ya rona ya ho ba yunivesithi ya Afrika e amohelang matjhabeng.

Patlisiso ena e entse hore re be le ditokelo tsa molao le ho bula monyetla wa kgwebo ya diteko tsa diphatsa tsa lefutso e hlahisitsweng ke NWU mme e tla ba ya bohlokwa haholo ho ba baballang dintho tsa tlhaho le ba tswadisang dipharote.

(Bala ka ho eketsehileng)

LEANO LA RONA: Ho fetola le ho beha NWU boemong ba ho ba institjhuti e sebakeng se le seng e ipabolang ka ho fetisisa dithutong, e ikemiseditseng ho phethahatsa toka setjhabeng.

Moralo wa Tshebetso ya Selemo le Selemo

Leano

TORO

Ho amoheleha matjhabeng
Thuto e ikamahanyang le tsa kahisano
Ho arabela ho se hlokwang ke setjhaba
Boitshwaro bo bontshang ho hlokomela ba bang

SEPHEO

Boqapi ba ho ithuta le ho ruta
Dipatlisiso tse tswetseng pele haholo
Ho ruisa setjhaba molemo ka ho se fa tsebo

SE LEBELETSWENG KE BAO RE BA SEBELETSANG

Ho fana ditshebetso tse kgotsofatsang
Ho susumetswa ke mekgwa e metle
Ho ipabola

Di finyelwa ka

SEPHEO (TSHEBETSO E KA SEHLOOHONG)

1. Ho kgothaletsa ho ithuta le ho ruta ka tsela e ipabolang le ho beha NWU boemong bo botjha e le hore e hole le ho bopeha ka tsela e hlokwang ke boemo ba dimmaraka.
2. Ho matlafatsa dipatlisiso le boqapi.
3. Ho kopanya le ho nyalanya dipuisano le setjhaba le mesebetsi e ka sehloohong (ho ruta le ho ithuta le ho etsa dipatlisiso) le ho kgothaletsa melawana e tataisang e tshwarellang.
4. Ho ntshetsa pele ka ho hlakileng boleng bo sa tshwaneng ba baithuti.
5. Ho ntshetsa pele le ho boloka basebetsi ba ipabolang le ho etsa porofaele e seng leeme ya basebetsi le baithuti.

DINTHO TSE RE NOLOFALETSANG HO FINYELLA SEPHEO

1. Ho tsamaisa, ho etella pele le ho laola ka tsela e tshwarellang le e fetohileng e etsang hore ho be le mohlala o sebetsang wa tshebetso.
2. Ho ntshetsa pele tlhahisoleseding e molemo ka ho fetisisa hammoho le theknoloji ya dipuisano ho tshetsetsa kgwebo e ka sehloohong.
3. Ho ikopanya le setjhaba le ho buisana le sona ho ntshetsa pele bokgoni ba kgwebo e ka sehloohong e le ho eketsa kgodiseho ya batho mabapi le kgwebo, tshebetso ya boetapele le bonngwe ba setjhaba.
4. Ho etsa bonnete ba hore NWU e ba e tshwarellang ditjheleteng.

Di amahangwa le

TOKOMANE E TLALEHANG DIKOTSI

MORALO WA DITJHELETE

Ntlafatso

E kadilwe ka

Dintlo tse ka sehloohong tse bontshang hore na ho sebeditswe hakae

Palo ya baithuti ba atlehileng ba neng ba tla ditlasehang

Ngodiso ya baithuti ba tswang dinaheng tse ding

Sekgahla sa baithuti ba neng ba tla ditlasehang ba qalang ho ba yunivesithi ba ileng ba nyahlatso ka lehare pele ba fumana dikri

Dingolwa ho latela mosebetsi wa morutehi ka mong wa nako yohle

Moithuti: Karolelano ya FTE ya mosebetsi wa morutehi

Basebetsi ba nako yohle ba barutehi ba nang le PhD

Nako e qetilweng ke baithuti ba neng ba tla ditlasehang hore ba fumane mangolo

Dintlo tse hlahlobilweng tse hlahisitsweng ke dipatlisiso

Motswako wa baithuti: ba neng ba tla ditlasehang le ba neng ba ithuta ba le malapeng

Dinitho tse hlano tseo re batlang ho di finyella ka leano la rona

Moo re habileng teng

Re batla ho kgothaletsa ho ithuta le ho ruta ka tsela e ipabolang le ho beha NWU boemong bo botjha e le hore e hole le ho bopeha ka tsela e hlokwang ke boemo ba dimmaraka.

Mokgwa wa ho fihla teng

Boleng bo kentswe ka matla dikarolong tsohle tsa ho ruta le ho ithuta, mme boiphilele bo ipabolang le bo ikamahanyang le maemo ba ho ithuta bo fumanwa ke bohle dikhamphaseng tsa rona le mekgweng ya ho fana ka ditshebeletso.

Re dula re loketse ho **hlahlloba** mekgwa e metjha le ho **atolosa** tjhebelopele ya rona ya mosebetsi, re ntlafatsa mananeo a rona a thuto nako le nako ho etsa bonnete ba hore a a tshwaneleha le ho eketsa dikarolo tsa dimojule tsa ho ithuta ho kopantsweng le ho sebetsa le tsa ho ithuta ka ho etsa ditshebeletso tsa setjhaba. Re nahana botjha sebopeho le bohola ba PQM ya rona ka ho pharaletseng. Ka boiteko bona, re ntlafatsa boleng le ho ba malala a laotswe a baithuti ba rona bakeng sa mosebetsi.

Barutehi ba rona le diyuniti tse tshehetsang ho ruta le ho ithuta ka mokgwa o porofeshenale ba fana ka tshehetso e fumanehang le e loketseng ho baithuti ka mekgwa e mengata e fapaneng.

Re kgothalletsa sekolashipi sa ho ruta le ho ithuta ho basebetsi ba rona ba barutehi mme re etsa dipatlisiso tse bontshang mekgwa e metle lenaneothutong la rona, ho ithuta ha baithuti le tekolo, hara tse ding.

Hona jwale inthaneteng ho se ho na le mananeo a ho ithuta a nako e kgutshwane. Sena, hammoho le keketseho ya mananeo a ho ithuta a nako e kgutshwane, se fana ka ditshebeletso tse porofeshenale ho setjhaba ha ka nako e tshwanang di hlalisa lekeno bakeng sa yunivesithi.

Moo re habileng teng

Re ikemiseditse ho matlafatsa dipatlisiso le boqapi.

Mokgwa wa ho fihla teng

Selemong sena, re atlehile ho etsa ditlhallobo bakeng sa dikopo tsa thuso ya ditjhelete bakeng sa dipatlisiso ho National Research Foundation (NRF), Medical Research Council (MRC) le mekgatlo e kang eo. Menyetla ya thuso ya ditjhelete bakeng sa dipatlisiso e ile ya phatlalatswa ka ho pharaletseng dipolathefomong tsa NWU tse inthaneteng ha di fumanwa.

Re ile ra tsamaisa South African Research Chairs Initiative (SARChI) le ho hatela pele ho theheng bodulasetulo bo kopantsweng ba Namibia-RSA, e leng mohlala o mong wa kgato eo re e nkang ho **atolosa** le **ho fetoha** ho ba se fetang seo re neng re le sona pele.

Bafuputsi le baithuti ba ile ba ba teng dibokeng tse neng di hlalosa le ho fana ka kwetliso ditabeng tsa dithuso tsa ditjhelete le mekgwa e metle, mme re ile ra fumana dithuso tsa ditjhelete bakeng sa ho etsa dipatlisiso. Re ile ra **hlahlloba** le ho lekola boemo ba dipatlisiso ba NWU, mekgwa ya dithuso tsa ditjhelete bakeng sa dipatlisiso le potefolio ya porojeke ya dipatlisiso re nahanne ka sewa, mme re ile ra latela leano ka botlalo bakeng sa ho etsa hore dipatlisiso e be tsa matjhaba.

Moo re habileng teng

Re batla hore dipuisano tsa rona le setjhaba di kopanngwe le ho amahanngwa le ho ruta le ho ithuta ha rona le ho etsa dipatlisiso, hape re batla ho kgothaletsa melawana e tataisang e tshwarellang.

Mokgwa wa ho fihla teng

Ho kopanya dipuisano le setjhaba le ho ruta le ho ithuta le ho etsa dipatlisiso ho fana ka monyetla wa ho hlalisa tlwaelo ya ho arolelana tsebo le mahlale, ha ka lehlakoreng le leng ho ba le seo re ithutang sona ho tswa ho setjhaba.

Setjhabeng ho etswa hore ho be le ho ithuta ho kopantsweng le ho sebetsa, le ho ithuta ka mokgwa o thehilweng melawaneng e tataisang le dipatlisisong, mme re kgothalletsa basebetsi le baithuti hore ba ithaope setjhabeng sa habo bona e le hore mohato wa ho arabela ho se hlokwang ke setjhaba o ntlafale.

Re na le boikarabelo tikolohong; ke lona lebaka le etsang hore re be le diporojeke tse sa tshwaneng tse kang ho boloka dikamphase di babaletse tikoloho le ho kgothalletsa mokgwa o nepahetseng wa ho lahla dithole, ho boloka motlakase le ho lemoha mekgwa ya ho sebedisa dintho hape.

Moo re habileng teng

Ke ntho ya bohlokwa ho ntshetsa pele ka ho hlakileng boleng bo sa tshwaneng ba baithuti.

Mokgwa wa ho fihla teng

Re dula re na le diporojeke tse ntlafatsang boleng ba baithuti ba rona. Le ha ho le jwalo, ke diporojeke le mananeo a itseng feela ho a neng a rerilwe a ileng a tswela pele ka 2020 (ka mohlala, ho etswa ha Leano la Bophelo ba Moithuti) ha diporojeke le mananeo a mang di ile tsa emiswa hajwale ka lebaka la sewa.

Ka ha re tjhesehela ho **fetoha** le **ho hlahloba** menyetla e metjha ya ho ntlafatsa bophelo ba moithuti, re phehella tshebediso ya mekgwa e sa tshwaneng – ho kenyetsa dipolatelyo tse ntjha tsa dijithale – ha re fana ka boiphihlelo ba moithuti.

Moo re habileng teng

Re batla ho ntshetsa pele le ho boloka basebetsi ba ipabolang le ho etsa porofaele e seng leeme ya basebetsi le baithuti.

Mokgwa wa ho fihla teng

Ka ho lwanela hore ho be le ho lekalekana ho basebetsi le baithuti, re kgothaletsa toka setjhabeng le ho se tshwane ha batho dikhamphaseng tsa rona kaofela.

Lefapha la Bodulo le thakgotse mohato wa ho kenya kopo inthaneteng bakeng sa dikhamphase tse tharo kaofela, e leng se etsang hore ho fana ka bodulo ho tsamaye hantle.

Dibaka tsa rona kaofela tsa bodulo di lebeletse hore di bontshe hore di loketse palo ya bana bao re batlang ho ba amohela ka 2025 ka hore di latele meralo le mehato e behilweng bakeng sa morero ona.

Lekgotla le tjhaetse monwana Moralo wa rona o motjha wa Tekatekano ya Kgiro, o iphaphathang le sohle se hlokwang ke Lefapha la Mesebetsi. Moralo o motjha o lebisela tlhokomelo ho tloseng dintho tse neng di sitisa hore ho thaothwe batho dihlopheng tse itseng tsa batho hammoho le ho batho ba phelang le boqhwala. O boetse o sebetšana le ditaba tsa ho hlophisa mokgwa wa tlhahlamano maamong a ka sehloohong a mosebetsi, maano a ho boloka ba teng le ho etsa tlwaelo ya Khamphani e etsang hore seo se kgonehe.

Dinitho tse nne tse re nolofaletsang hore re latele leano la rona

Moo re habileng teng

Ho tsamaisa, ho etella pele le ho laola ka tsela e tshwarellang le e fetohileng e etsang hore ho be le mohlala o sebetšang wa tshebetso.

Mokgwa wa ho fihla teng

Re na le mokgwa wa ho etsa dintho o kopantsweng le o phethahetseng wa ho netefatsa hore re finyella Leano la NWU la 2015 – 2025.

Mohlala wa rona wa bookamedi o kgothalletsa boikarabelo mafapheng kaofela e le hore re fihlelle seo mokgatlo o batlang ho se finyella, mme mekgwa ya rona e metle e susumetsa moralo wa leano la rona maamong ohle a tshebetso.

E le ho iphaphatha le taba e ka sehloohong ya tlaleho ena, eleng **ho hlahloba**, **ho atolosa** le **ho fetoha**, re **ikamahantse le maemo** a sewa sa Covid-19 ka ho potlakisa leano la kgwebo ya rona ditabeng tsa dijithale. Re dumela hore ho kenya tshebetšong leano lena ho tla re nolofaletsa **ho fetoha** ka tsela e tla tsamaisa, e laole le ho etella pele kamoso.

Moo re habileng teng

Ho ntshetsa pele tlhahisoleseding e molemo ka ho fetisisa hammoho le theknoloji ya dipuisano ho susumetsa phetoho ya dijithale.

Mokgwa wa ho fihla teng

Re kenyelletsa boiphihlelo ba dijithale boo re bo fumaneng nakong ya sewa sa Covid-19 ho ithomella bakeng sa tshebetso nakong e tlang.

Re tla sebedisa leano la rona la kgwebo la dijithale ho etsa dintho tse ntjha tse tla re beha monyetleng o motle ho bao re ka hlodisanang le bona le ho etsa phetoho ya theknoloji/ya dijithale karolo e ka sehloohong ya leano la NWU.

Bokgoni ba boleng bo hodimo ba IT bo entse hore NWU e tswele pele e sebetsa nakong ya sewa mme re tla sebedisa seo re ithutileng sona ho etsa diphetoho tse tswelang pele tsa dijithale.

Re lemoha bohlokwa ba ho netefatsa hore re ba le infrastraktjha e tsitsitseng, e ka fetolwang ka boholo, e sebetsang ka inthanete le ka tsela e tlwaelehileng, e laolehang le e fanang ka se hlokwang, le ba ho etsa Next Generation Digital Environment (NGDE) karolo ya polatefomo ya mananeo a khomphiutha a kopanyang dintho ya nako e telele. (NGDE ke polatefomo ya lenaneo la khomphiutha la mehlang ena ebile ke le leng la mananeo a motheo bakeng sa ho etsa phetoho.)

Re tla lebisa tlhokomelo ho hodieng mafolofolo a kgwebo, ho etsa bonnete ba hore tikoloho ya dijithale ke e sireletsehileng le ho hahisa tsamaiso ya theknoloji e kopanyang hammoho baithuti, bao re sebedisang le bona, basebetsi le dintho.

Sepheo sa rona ke ho fana ka boiphihlelo bo botle ka ho fetisisa ho bao re ba fang ditshebetso le ho theha mokgwa wa ho sebeletsa batho o tsebahang ka ho tenyetseha, ho ba le batho ba tsebang seo ba se etsang, o nang le mekgwa e metle ka ho fetisisa ya ho sebetsa, o tlwaetseng ho fumana mekgwa e metjha ya ho etsa dintho le basebetsi ba hlokometsweng hantle.

Moo re habileng teng

Ho etsa bonnete ba hore NWU e ba e tshwarellang ditjheleteng.

Mokgwa wa ho fihla teng

Tsela eo re ileng ra hloa sefelo sa ditjhelete se bakilweng ke sewa sa Covid-19 ke mohlala o mong o bontshang ho setlela ha rona le moya wa ho tla le maqheka a matjha a **ho hlahloba, ho atolosa le ho fetoha**.

Ho ile ha etswa mohlala wa ho sebetsana le maemo a amehileng a ditjhelete le moralo wa ho a thibela e le ho arabela tseleng eo Covid-19 e ammeng dintho ka yona, hammoho le ho etsa bajete ya dilemo tse tharo bakeng sa 2021 ho ya ho 2023. Morero ke ho etsa bonnete ba hore ho ba le ho tshwarella ho mahareng le ha nako e telele, ka sepheo sa ho laola tshebediso ya tjhelete ka nakwana.

Tsela eo ho ithutela diporojeke tsa infrastraktjha baithuti ba le malapeng e amehileng ka yona e ile ya hlahlojwa ka hloko e le ho etsa hore letsete la khaphithale le be leholo le ho laola tshebediso ya ditjhelete.

Porojeke ya Leano la Thuto e Tswelang Pele e lebeletse hore e hodise le ho **atolosa** lekeno la rona le tswelang pele la thuto.

Re boetse re etsa kgetelopele e ntle ka porojeke ya ho hodisa dibaka e le ho eketsa tshebediso e ntle ya mehaho ya rona le dibaka.

Mokgwa wa ho fihla teng

Moo re habileng teng

Ho ikopanya le setjhaba le ho buisana le sona ho ntshetsa pele bokgoni ba kgwebo e ka sehloohong e le ho eketsa kgodiseho ya batho mabapi le kgwebo, tshebetso ya boetapele le bonngwe ba setjhaba.

Re tswela pele ho etsa le ho sebedisa puisano e loketseng le maano a ditherisano a shebileng dihlopha tse kgethehileng tsa ba nang le seabo. Re theha ditshebedisano le batho e le hore re kenye tshebetso maano ana ho finyella boleng ba boemo bo hodimo ka ho fetisisa.

Ditshebedisano tsa rona le ba nang le seabo ba kang basebetsi, di-alumni le baithuti di phetha karolo e kgolo ho ntlafatsa botumo ba kgwebo ya rona, haholoholo mabapi le dipolatelyo tsa bophatlalatsi ba dijithale.

Re dula re hlahloba tshebetso ya rona le ho sebeletsa ho fumana dithulusi tse tshepahalang ka ho fetisisa tsa tshebetso bakeng sa mehato ya rona ya dipuisano tsa ho maketa e le ho etsa bonnete ba hore re fumana phaello e kgolo ka ho fetisisa letseteng.

Moralo wa Tshebetso ya Selemo le Selemo

Kamoo Moralo wa Tshebetso ya Selemo le Selemo o tsamaisanang le leano la rona

Moralo wa Tshebetso ya Selemo le Selemo (APP) o re behela seo re lokelang ho se etsa selemo le selemo ho kenya tshebetso leano la rona e le hore qetellong re fane ka boleng ho ba nang le seabo le ho tshehetsa dintho tseo naha e di nkang e le tsona tse tlang pele.

Dintho tse hlano tseo re batlang ho di finyella le dintho tse nne tse re nolofatsang ho di finyella ke tsona tse re susumetsang hore re kenye leano la rona tshebetso, hammoho le dintho tse ka sehloohong tse bontshang hore na ho sebeditswe hakae e le ho kala kgatelopele ya rona tabeng ya ho le kenya tshebetso.

Kamoo APP e ileng ya ntlafatswa ka 2020

Re ile ra hlwaya dikotsi le menyetla e neng e ka nna ya ama NWU ka nakwana, ka nako e itekanetseng le ka nako e telele. Jwale tlhahisoleding ena e ile ya sebediswa ho hlahloba boemo botjha ho tsebisa ka ntshetsopele e eketsehileng ya leano la NWU, hammoho le APP.

Tlhahlobo ya boemo bo ka ntle ya leano le boemo ba tlhodiso bo teng thutong e phahameng di fa bookamedi le Lekgotla kutlwisiso e batsi ya dintho tse tla ama ho kenngwa tshebetso ha leano la NWU le dintho tse nkwang e le tse tlang pele bajeteng.

Tekolo ya dikotsi tsa rona tse kgolo le menyetla e fane ka dintho tseo re neng re lebeletse ho di finyella ka tshebetso ya rona bakeng sa 2020. Tekolo ena e ne e nahanela dintho tse sa tshwaneng tse amanang le boholo ba mmara le kgolo ya ona, batho bao re ba fang ditshebetso, tsela eo theknoloji e amang ho ruta le ho ithuta, lekeno la rona, khaphithale le thuso ya dijithale, hammoho le dikamano tsa rona le setjhaba. Dintho tse na di ka nna tsa ama yunivesithi nakong e haufinyane le ka nako e telele.

Bokamoso bo bonahalang

Ho na le dintho tse pedi tseo ho kgodisehileng ka tsona mabapi le Covid-19 tse hatlang bohlokwa ba ho etsa ha rona meralo: ya pele, Covid-19 e ke ke ya nyamela nakong e tlang e haufi, le hore re tla tswela pele ho sebetso tlasa ditemoso tse fanwang (tse amanang le bophelo bo botle), ya bobedi, divakine di tla nka nako hore di etswe le ho finyella bohle lefatsheng ka bophara.

Covid-19 e boetse e potlakisitse ho kenya tshebetso leano la kgwebo ya rona ho tsa dijithale. Polatelyo ya rona ya kamoso ya dijithale bakeng sa yunivesithi e tla kopanya baithuti, batho bao re sebedisanang le bona, basebetsi le dintho, e le ho hokahanya batho le tlhahisoleding e amehang le ditshebetso.

Ho tla sebediswa metjha ya mehleng ena ya ditshebetso tsa dijithale ho finyella sena, hammoho le polatelyo e tsheheditse ke infrastraktjha e tsitsitseng, e sebetso ka inthanete le ka tsela e tlwaelehileng, e laolehang le e fanang ka se hlokwang, le ditsamaiso tse etsang hore sena se kgonehe. Sena se tla tshehetsa kgwebo ya rona le mehlala ya tshebetso, se fane ka kutlwisiso e fumanwang ha ho etswa tekodiso le ho etsa hore batho bao re ba fang ditshebetso ba be le boiphihlelo bo ikgethang, e le hore yunivesithi ena e be e fapaneng le tse ding.

Tebello ke hore boikemisetso ba ho ikamahanya le maemo a fetohang, ho hlahloba menyetla e metjha, ho atolosa mokgwa wa rona wa ho nahana le ho fetoha tseleng eo re etsang dintho ka yona, e ka nna ya ba tsona tse tlatsetsang haholo hore ho finyellwe se hlokwang ke maano nakong e tlang.

